

3.15. YÖK ENFORMATİK MİLLİ KOMİTESİNİN GÖREVLERİ VE TÜRKİYE’DE UZAKTAN EĞİTİM

Asaf Varol
İletişim Fakültesi
Fırat Üniversitesi, Elazığ

Özetçe

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından 1999 Yılında Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim Yönetmeliği yayımlanmıştır. Bu yönetmelik sonrasında YÖK bünyesinde Enformatik Milli Komitesi kurulmuş ve bu komite bugüne kadar Üniversitelerimizde uygulanmak istenen bazı uzaktan eğitim çalışmalarını inceleyerek, YÖK Yürütme Kuruluna görüşlerini bildirmiştir.

Son dönemlerde bazı üniversitelerimiz uzaktan eğitim yapmak üzere Enformatik Milli Komitesine projeler ve programlar sunmaktadır. Uzaktan Eğitim yapmak üzere hazırlanan projelerde hangi ve ne tür kriterlerin dikkate alındığı hususu, bildirinin ele alınacak konularından birisidir.

21 Mayıs 2002 tarihinde yürürlüğe giren Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Basın Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 4756 sayılı kanun, uzaktan eğitim yapmak isteyen üniversitelerimize yeni imkanlar sunmaktadır.

Bildiride Türkiye’de sanal üniversite kurulabilmesi için ne tür çalışmaların yapılması gerektiği konusunda öneriler sunulacaktır. Ayrıca Enformatik Milli Komitesinin taşıdığı misyonu yerine getirebilmesi amacıyla nasıl bir yeniden yapılanmaya gitmesi gerektiği konusunda bazı görüşler ele alınacaktır.

Giriş

Teknoloji sayesinde eğitim ve öğretimde kullanılan araçlar sürekli değişim göstermektedir. Yeni araç ve cihazların kullanıma sunulması sayesinde, klasik eğitim yöntemleri geçerliliklerini yitirebilmektedir. Son yıllarda İnternet’in yaygın olarak kullanıma başlaması ile birlikte eğitim ve öğretimde yeni kavramlar ortaya çıkmıştır.

Uzaktan Eğitim kavramı, yeni teknolojilerin sunduğu bir eğitim ve öğretim türüdür. Eğitimin eş zamanlı veya eşzamansız olarak mekandan bağımsız olarak sürdürülebildiği bu yöntemde, farklı sistemler kullanılabilir. Modern anlamda uzaktan eğitim denildiğinde, radyo, televizyon, uydu, video konferans ve İnternet’in araç olarak kullanıldığı sistemler akla gelmektedir.

Gelişmiş ülkelerinin birçok üniversitelerinde yüz yüze eğitim yanında uzaktan eğitim programlarının da yaygın olarak kullanıldığına şahit olmaktadır. Hatta uzaktan eğitim artık yüz yüze eğitimin bir parçası gibi dahi kullanılabilir. Üniversitelerin bazılarında örgün eğitimde verilen derslere ait materyaller, elektronik ortamlarda İnternet, radyo, televizyon, ve video konferans sistemleri üzerinden kullanıma sunulmuş, öğrencilerin kendi başlarına dersi tekrarlamalarına imkan tanınabilmektedir.

Diğer taraftan doğrudan uzaktan eğitim şeklinde programlar açılarak, öğrenciler mekan değiştirmeden diploma veya sertifika sahibi olabilmektedir. Bu tür bir eğitim maliyet açısından örgün eğitime karşın daha ucuz yapılabilmekte ve hatta özellikle iş sahibi yetişkinlerin eğitiminde önemli avantajlar sağlayabilmektedir.

1.TÜRKİYE’DE UZAKTAN EĞİTİM

Modern teknolojiler kullanılarak yapılan uzaktan eğitim veya öğretim çalışmaları 1982’de Anadolu Üniversitesi tarafından başlatılmıştır.

Sahip olduğu öğrenci sayısı açısından emsalleri arasında ilk sırayı alan bu Üniversitemiz, başlangıçta kullanıldığı radyo ve televizyon araçlarına, günümüzde İnternet ve video konferans sistemlerini de katarak kullandığı yöntemleri geliştirmiştir. İnternet ve video konferans sistemlerinin kullanıma alınması ile eş zamanlı ve öğrenci etkileşimli bir eğitim sistemine geçilmiştir.

Türkiye’de 2002 Temmuz Ayı itibariyle diplomaya yönelik uzaktan eğitim programları **Tablo 1**’de verilmiştir.

1.1. İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim

1999 yılı ülkemizde uzaktan eğitim için bir dönüm noktası olmuştur. Çünkü bu yıl sonunda Yükseköğretim Kurulu tarafından Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim Yönetmeliği yayımlanarak, üniversitelerimizin uzaktan eğitim çalışmaları yapmaları ve karşılıklı işbirliği içerisinde bulunmaları sağlanmıştır. Söz konusu yönetmeliğin amacı:

- Üniversitelerin eğitim-öğretim olanaklarının paylaşılmasını sağlayarak üniversiteler arasında akademik yardımlaşmayı kolaylaştırmak,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağladığı etkileşimli ortam, çoklu ortam olanakları ve sınırsız bilgiye ulaşılma özellikleri sayesinde eğitimin etkinliğini artırmak,
- Yükseköğretimi yeni öğrenci kitlelerine yaygınlaştırmak ve verimini artırmaktır [1].

Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim çalışmalarını yürütmek amacıyla 1 Mart 2000 tarihli ve

Varol, A.: “YÖK Enformatik Milli Komitesinin Görevleri ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN 1303-0310, Sayı: 3, Ekim-Kasım-Aralık 2001, S:41-53

23980 Sayılı Resmi Gazetede “Enformatik Milli Komitesi Yönetmeliği” yayımlanmıştır [2].

Üniversitesi/Fa költesi	Program Adı	Süre	Sayı
Anadolu Ü. Açıköğretim Fakültesi	Bankacı. ve Sigortacılık	2	Sınırsız
	Bilgi Yönetimi (İnternet’e dayalı)	2	500
	Büro Yönetimi	2	Sınırsız
	Dış Ticaret	2	Sınırsız
	Ev İdaresi	2	Sınırsız
	Halkla İlişkiler	2	Sınırsız
	İlahiyat	2	Sınırsız
	Laborant ve Veteriner Sağlık	2	Sınırsız
	Mahalli İdareler	2	Sınırsız
	Muhasebe	2	Sınırsız
	Sağlık Kurumları İşletmeciliği	2	Sınırsız
	Tarım	2	Sınırsız
	Turizm ve Otelcilik	2	Sınırsız
	İngilizce Öğr. (Eskişehir)	4*	475
	İngilizce Öğr. (Adana)	4*	200
	İngilizce Öğr. (Ankara)	4*	350
	İngilizce Öğr. (Bursa)	4*	100
	İngilizce Öğr. (D.bakır)	4*	50
	İngilizce Öğr. (Edirne)	4*	50
	İngilizce Öğr. (Erzurum)	4*	75
	İngilizce Öğr. (G.antepe)	4*	75
	İngilizce Öğr. (İçel)	4*	100
	İngilizce Öğr. (İstanbul)	4*	100
	İngilizce Öğr. (İst.-Çapa)	4*	200
	İngilizce Öğr. (İst-Kadıköy)	4*	150
	İngilizce Öğr.(İzm-Buca)	4*	200
	İngilizce Öğr. (İzm-Karşıyaka)	4*	75
	İngilizce Öğr. (Konya)	4*	100
	İngilizce Öğr. (Malatya)	4*	50
	İngilizce Öğr. (Samsun)	4*	100
	İngilizce Öğr. (Sinop)	4*	50
	İngilizce Öğr. (Trabzon)	4*	100
Okul Öncesi Öğr	4	3000	

* 3. ve 4. sınıflar UE sistemleriyle yürütülecektir.

Varol, A.: “YÖK Enformatik Milli Komitesinin Görevleri ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN 1303-0310, Sayı: 3, Ekim-Kasım-Aralık 2001, S:41-53

Anadolu Ü. İktisat Fakültesi	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	4	Sınırsız
	İktisat	4	Sınırsız
	Kamu Yönetimi	4	Sınırsız
	Maliye	4	Sınırsız
Anadolu Ü. İşletme	İşletme	4	Sınırsız
Mersin MYO	Endüstriyel Elektronik	2	500
Sakarya MYO	Bilgi Yönetimi	2	500
	Bilgisayar Programcılığı	2	500
	İşletme	2	500
Doğu Akdeniz	Bilgi Yönetimi	2	200
İstanbul Bilgi Ü.	Bilgi-MBA Yüksek lisans Programı		300
ODTÜ Enformatik Enstitüsü	Informatics Online		30

Tablo-1: Türkiye’de ve KKTC’de UE Veren Üniversiteler ve Programları

Enformatik Milli Komitesi’nin amacı, yükseköğretim kurumlarında iletişim ve bilgi teknolojilerine dayalı uzaktan eğitim ve enformatik alanlarında, Eğitim-öğretim olanaklarının planlanması ve eğitim etkinliğinin artırılması amacıyla, Üniversitelerle işbirliği içinde araştırma, inceleme ve değerlendirmeler yaparak Yükseköğretim Kuruluna önerilerde bulunmaktır [2].

Enformatik Milli Komitesi toplam 18 üyeden oluşmaktadır. Üyelerin hangi kurumlardan seçilmesi gerektiği Tablo 2’de verilmektedir.

Kurumu/Birimi	Üye Sayısı	Açıklama
Yükseköğretim Kurulu	2	YÖK Genel Kurulu’nca belirlenir.
Üniversiteler (Bilişim alanından)	14	YÖK Genel Kurulu’nca belirlenir.
Türk Telekomünikasyon A.Ş.	1	Üst düzeyde yetkili.
TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM)	1	Üst düzeyde yetkili.

Tablo-2: Enformatik Milli Komite Üyelerinin Sayısı ve Seçim Şekli

1.2. Enformatik Milli Komitesinin Görevleri

- Komitenin görevleri aşağıda gösterilmiştir.
- Yükseköğretimde enformatik (bilişim) alanında, eğitim, öğretim ve altyapı konusunda ilkeleri belirlemek, stratejik planlamalar yapmak ve Yükseköğretim Kuruluna sunmak.
- Üniversitelerce yapılan çalışmalarını izlemek, değerlendirmek, koordine etmek ve Yükseköğretim Kuruluna önerilerde bulunmak.
- Enformatik ve uzaktan eğitim alanında faaliyette bulunan yurt içi, yurt dışı kamu ve özel kesim kuruluşları ve yükseköğretim kurumları arasında işbirliği ve koordinasyon sağlamak.

- “Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim Yönetmeliği” nin Enformatik Milli Komitesi’ne verdiği görevleri yerine getirmek.

- Enformatik ve uzaktan öğretim alanlarında çalışmalar yapan yükseköğretim kuruluşlarına ve mensuplarına, çalışmalarında yardımcı olmak, Komite ve Yükseköğretim Kurulu kararlarıyla projeler vermek, projeleri izlemek ve proje sonuçlarının ülke çapında etkili bir şekilde değerlendirilmesini sağlamak.

- Enformatik ve uzaktan öğretim alanlarında çalışma yapan, kişi ve kuruluşların, Komite ve Yükseköğretim Kurulunca onaylanmış projeler kapsamında olmak kaydıyla, yurt içi ve yurt dışında yapacakları, toplantı, temas ve kısa süreli çalışmalarına destek sağlamak.

Uzaktan öğretim ve enformatik kapsamında, Yükseköğretim Kurulu tarafından verilen diğer görevleri yapmaktır [2].

1.3. Enformatik Milli Komitesinin Üyeleri

Enformatik Milli Komitesine, **Tablo 2**'de isimleri verilen kurum ve kuruluşlar arasından üye seçilme işlemleri 1999 Aralık ayı içerisinde yapılmıştır. Enformatik Milli Komitesi oluşturulduktan sonra 2001 yılı sonbaharına kadar başkanlık görevi, dönemin YÖK Yürütme Kurulu üyesi Prof. Dr. Atilla Sezgin tarafından sürdürülmüştür. Prof. Dr. Atilla Sezgin'in İzmir Ekonomi Üniversitesi Rektörü olarak atanması sonrasında, YÖK Yürütme Kurulu üyesi Prof. Dr. Barbaros Günçer başkan olarak görevlendirilmiştir. Enformatik Milli Komitesi Başkanlık görevi halen Prof. Dr. Barbaros Günçer tarafından yürütülmektedir. Enformatik Milli Komitesinin 2002 Temmuz ayı itibariyle üyeleri ve mensubu buldukları kurumlar **Tablo 3**'de verilmiştir [3].

Adı Soyadı	Üniversitesi
Prof. Dr. Barbaros GÜNÇER	YÖK Yürütme Kurulu Üyesi (Başkan)
Prof. Dr. Erol ARKUN	Bilkent Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Ekrem ÖZKUL	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Asaf VAROL	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Haldun AKPINAR	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Ünal YARIMAĞAN	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Neşe YALABIK	ODTÜ
Prof. Dr. Bülent CELASUN	GATA
Prof. Dr. Selahattin KURU	Işık Üniversitesi
Prof. Dr. Önder ÖZKAZANÇ	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Talat CANTEZ	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Ferda ALPASLAN	ODTÜ
Doç. Dr. Mine KALKAN	İTÜ
Doç. Dr. İhsan DERMAN	İstanbul Bilgi Üniversitesi
Doç. Dr. Tuğrul YILMAZ	TÜBİTAK (ULAKBİM)
S. Vedat KARAASLAN	TELEKOM

Tablo 3: YÖK Enformatik Milli Komitesi Üyeleri ve Mensubu Bulunduğu Kuruluşlar

1.4. Enformatik Milli Komitesinin Yaptığı Toplantılar

Enformatik Milli Komitesi bugüne kadar 17 ayrı toplantı yapmıştır (**Tablo 4**). 2000 yılı içerisinde 10 ve 2001 yılı içerisinde de dört toplantı yapılmıştır. Toplantılarda uzaktan eğitim yapmak için üniversitelerden gelen teklifler değerlendirilerek, Yükseköğretim Yürütme Kuruluna öneriler sunulmuştur [4].

1.5. Enformatik Milli Komitesi’nin Aldığı Önemli Bazı Kararlar

Enformatik Milli Komitesi göreve başladığı 2000 yılı başından itibaren bir dizi önemli kararlar alarak, Yükseköğretim Kurulu Yürütme Kurulunun onayına sunmuştur. Bazı kararlar **Tablo 5**’de detaylandırılmıştır.

Toplantı Numarası	Toplantı tarihi	Yeri
1	17 Ocak 2000	ANKARA
2	18 Şubat 2000	ANKARA
3	31 Mart 2000	ANKARA
4	28-29 Nisan 2000	ESKİŞEHİR
5	26 Mayıs 2000	ANKARA
6	20 Temmuz 2000	ANKARA
7	04 Eylül 2000	ANKARA
8	18 Eylül 2000	ANKARA
9	20 Ekim 2000	ANKARA
10	08 Aralık 2000	ANKARA
11	23 Şubat 2001	ANKARA
12	04 Mayıs 2001	ANKARA
13	22 Haziran 2001	ANKARA
14	21 Eylül 2001	ANKARA
15	16 Ocak 2002	ANKARA
16	15 Mart 2002	ANKARA
17	26-28 Nisan 2002	ELAZIĞ

Tablo 4: Enformatik Milli Komitesi Toplantı Tarihleri ve Yerleri

Varol, A.: “YÖK Enformatik Milli Komitesinin Görevleri ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN 1303-0310, Sayı: 3, Ekim-Kasım-Aralık 2001, S:41-53

No	Tarih	Karar	Sonuç
1	17 Ocak 2000	Komite üyeleri arasına Türk Telekom A.Ş. ve TÜBİTAK-ULAKBİM’den birer üyenin katılması kararlaştırıldı.	Türk Telekom A.Ş.’den Genel Müdür Yrd. Vedat Karaaslan ve TÜBİTAK-ULAKBİM’den Erdoğan Yılmaz görevlendirilmiştir. Ancak bilahare TÜBİTAK-ULAKBİM’den Doç. Dr. Tuğrul Yılmaz görevlendirilmiştir.
2	18 Şubat 2000	Enformatik Milli Komitesi Yönetmeliği hazırlandı.	Enformatik Milli Komitesi Yönetmeliği 1 Mart 2000 tarihli ve 23980 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
		Bilişim Eğitimi ve Uzaktan Öğretim Alt Komisyonları kuruldu.	Komisyonların yaptıkları çalışmalar http://euclid.ii.metu.edu.tr/EMK/ sitesinde yayımlandı.
		3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanunda uzaktan eğitimi yasaklayan hükümlerin kaldırılması için YÖK Başkanı tarafından Milli Eğitim Bakanlığına yazı yazması kararlaştırıldı.	21 Mayıs 2002 tarihinde yürürlüğe giren Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Basın Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 4756 sayılı kanun, uzaktan eğitim yapmak isteyen üniversitelerimize yeni imkanlar sunmaktadır. Böylece 3984 sayılı kanunda üniversitelerin yerel televizyon yayınları yapmasını engelleyen hükümler ortadan kalkmış oldu.
3	31 Mart 2000	Genel İlkeler, Enformatik Eğitimi, Sunucu ve istemci üniversiteler ile ilgili formların hazırlanması ve üniversitelere gönderilmesi kararlaştırıldı.	Formlar hazırlanarak http://euclid.ii.metu.edu.tr/EMK/ sitesinde yayımlandı. Web’de yayımlanan formlar: 1.Uzaktan Yükseköğretim Kapsamında Açılacak Dersler/Programlara İlişkin Genel İlkeler 2. Üniversitelerde Enformatik Eğitimi Ve Üniversitelerin Enformatik Altyapısı Bilgi Formu
4	28-29 Nisan 2000	Sunucu üniversite elemanlarınca hazırlanan UE ders materyalleri projeleri için nasıl ücret ödenebileceği konusunda çalışmalar başlatıldı.	Uzaktan Eğitim Projelerine ücret ödenmesi bugüne kadar mümkün olamadı.

Tablo 5: EMK’nin Almış Olduğu Bazı Önemli Kararlar

Varol, A.: “YÖK Enformatik Milli Komitesinin Görevleri ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN 1303-0310, Sayı: 3, Ekim-Kasım-Aralık 2001, S:41-53

5	26 Mayıs 2000	Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim Projesi Sunucu Öneri Formu kabul edildi.	Bu form Yükseköğretim Kurulu tarafından üniversitelere gönderildi.
		Uzaktan Yükseköğretim Uygulama Süreci ve takvimi hazırlandı.	Uzaktan Yükseköğretim Uygulama Süreci ve takvimi hazırlanarak http://euclid.ii.metu.edu.tr/EMK/ sitesinde yayımlandı.
6	20 Temmuz 2000	Uzaktan Eğitim Telif Yönetmeliği çalışmaları başlatıldı.	Uzaktan Eğitim Telif Yönetmeliği taslağı maalesef Maliye Bakanlığınca kabul edilmediğinden, bu güne kadar bu konuda herhangi bir yönetmelik yayımlanamadı.
7	04 Eylül 2000	İstanbul Üniversitesi ile Harran Üniversitesi arasında video konferans sistemi ile bazı derslerin uzaktan eğitim yapmaları teklifi uygun bulundu.	İstanbul Üniversitesi ile Harran Üniversitesi arasında video konferans yöntemi ile bazı dersler uzaktan eğitim yolu ile verildi. Bu işbirliği halen devam etmektedir.
8	18 Eylül 2000	İstanbul Bilgi Üniversitesi bünyesinde e-MBA programı açılması kabul edildi.	İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından açılan e-MBA programına öğrenciler kayıtlı olup, eğitim ve öğretim devam etmektedir.
9	20 Ekim 2000	ODTÜ Enformatik Enstitüsünce hazırlanan ve İnternet Üzerinden gerçekleştirilecek olan Bilişim Yüksek lisans programı ve NET-CLASS isimli arayüz yazılımı kabul edildi.	ODTÜ Enformatik Enstitüsü Informatics Online Yüksek lisans programında eğitim ve öğretim devam etmektedir.

Tablo 5: EMK'nin Almış Olduğu Bazı Önemli Kararlar (Devam)

Varol, A.: “YÖK Enformatik Milli Komitesinin Görevleri ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN 1303-0310, Sayı: 3, Ekim-Kasım-Aralık 2001, S:41-53

10	18 Aralık 2000	Çevrimiçi eğitim şeklinde düzenlenen toplam 6 dersin akredite edilmesi kabul edildi.	Fırat Üniversitesi tarafından verilecek dersin Robotik dersinin (B) Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından verilecek 1. C ile Bilgisayar Programcılığına Giriş dersinin (B) 2. Java ile Bilgisayar Programcılığına Giriş dersinin 3. Veri Tabanı Yönetim Sistemleri dersinin © 4. İmage Processing Algorithms dersinin (B) 5. Artificial Intelligence dersinin (B) olarak kredilendirilmesine ve Yükseköğretim Yürütme Kuruluna arzına karar verilmiştir.
11	23 Şubat 2001	2001-2002 Güz Dönemi Uygulama Süreç Önerisi kabul edildi.	2001-2002 Uygulama Süreci ve takvimi hazırlanarak http://euclid.ii.metu.edu.tr/EMK/ sitesinde yayımlandı.
12	04 Mayıs 2001	Sunucu üniversitelerden gelen 17 dersin veya UE programının akredite edilebilmesi için inceleme komisyonları oluşturuldu.	Komisyonlar dersleri inceledi.
13	22 Haziran 2001	EMK üyeleri, inceledikleri dersler ile ilgili raporlarını sundular.	Mekanizma Tekniği (ODTÜ), Temel Bilgi Teknolojisi Kullanımı ve Bilgisayar Destekli Teknik Resim (Sakarya Üniversitesi) derslerinin akredite edilebileceği rapor edildi.
14	21 Eylül 2001	Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi’nin İnternet’e dayalı Bilgi Yönetimi Önlisans programı tartışıldı.	Bilgi Yönetimi ön lisans programında 500 öğrenci alınacağı ve eğitimin İnternet’e dayalı yapılacağı 2002 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer almıştır.

Tablo 5: EMK’nin Almış Olduğu Bazı Önemli Kararlar (Devam)

Varol, A.: “YÖK Enformatik Milli Komitesinin Görevleri ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN 1303-0310, Sayı: 3, Ekim-Kasım-Aralık 2001, S:41-53

14	21 Eylül 2001	Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokulu bünyesinde İnternet’e dayalı Bilgi Yönetimi ve Bilgisayar Programcılığı programlarının açılması projesi görüşmeye açıldı.	Sakarya Üniversitesi Bilgi Yönetimi ve Bilgisayar Programcılığı ön lisans programlarında 500 öğrenci kapasiteli uzaktan eğitim sürdürülmektedir. Bunlara ilave olarak İşletme ön lisans programına da 500 öğrenci alınacağı 2002 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer almıştır.
15	16 Ocak 2002	Beykent Üniversitesi’nin Genel İşletmecilik alanında Uzaktan Eğitim (UE) yapmak için hazırladığı proje incelendi.	Mevcut hali ile proje reddedildi. Belirtilen düzeltmeler yapıldığı takdirde, yeniden değerlendirilmesine karar verildi.
		Doğu Akdeniz Üniversitesi’nin Bilgi Yönetimi alanında uzaktan eğitim verme teklifi görüşüldü.	Bilgi Yönetimi ön lisans programına 200 öğrenci alınacağı 2002 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer almıştır.
16	15 Mart 2002	Mersin Üniversitesi’nin Meslek Yüksekokulu bünyesinde 17 ayrı programda uzaktan eğitim yapılmasına ilişkin projesi tartışıldı.	Mersin Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda 17 ayrı programda birden uzaktan eğitim başlatılması EMK üyelerince uygun görülmedi.
		Sakarya Üniversitesi’nin Meslek Yüksekokulu bünyesinde birkaç ayrı programda İnternet’e dayalı uzaktan eğitim yapılmasına ilişkin proje incelendi.	Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda birkaç ayrı programda birden uzaktan eğitim başlatılması EMK üyelerince uygun görülmedi.

Tablo 5: EMK’nin Almış Olduğu Bazı Önemli Kararlar (Devam)

17	26-28 Nisan 2002	<p>Mersin Üniversitesi’nin Meslek Yüksekokulu bünyesinde 17 ayrı programda uzaktan eğitim yapması projesi tartışıldı. Öncelikle sadece bir programda uygulama yapılıp sonucu görüldükten sonra diğer programların açılmasının uygun olabileceği görüşü ağırlık kazandı.</p>	<p>Uzaktan eğitim biçiminde yürütülecek olan Endüstriyel Elektronik ön lisans programına 500 öğrenci alınacağı 2002 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer almıştır.</p>
		<p>Sakarya Üniversitesi’nin Meslek Yüksekokulu bünyesinde birkaç ayrı programda İnternet’e dayalı uzaktan eğitim yapılmasına ilişkin proje yeniden görüşmeye açıldı. Öncelikle sadece bir programda uygulama yapılıp sonucu görüldükten sonra diğer programların açılmasının uygun olabileceği görüşü ağırlık kazandı.</p>	<p>Uzaktan eğitim biçiminde yürütülecek olan İşletme ön lisans programına 500 öğrenci alınacağı 2002 ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer almıştır.</p>

Tablo 5: EMK’nin Almış Olduğu Bazı Önemli Kararlar (Devam)

2. UZAKTAN EĞİTİM (UE) PROJELERİNDE ARANAN BAZI KRİTERLER

Bir sunucu üniversite tarafından uzaktan eğitim biçiminde açılan bir dersin, istemci üniversitelerin öğrencileri tarafından kredi ders olarak alınabilmesi için bu dersin öncelikle Enformatik Milli Komitesi tarafından akredite edilmesi zorunludur. Akredite edilen bir ders, diğer üniversite öğrencileri tarafından kredili ders olarak seçilebilir ve öğrencilerin kredilerinin tamamlanmasında kullanılabilir. Bugüne kadar ders bazında akredite edilen uzaktan eğitim dersleri **Tablo 5**'de 10 ve 13 numaralı satırlarda verilmiştir. Aynı tabloda ders bazında akredite edilen derslerin ODTÜ, Fırat ve Sakarya Üniversitelerine ait olduğu görülmektedir.

Ders ve program bazında uzaktan eğitim yöntemleriyle verilecek derslerin hazırlanmasında minimum düzeyde bazı kriterler aranmaktadır. Web tabanlı hazırlanmış bir uzaktan eğitim dersinde kullanılan bir form **Tablo 6**'da verilmiştir.

Dersin kodu	
Dersin Adı
Proje Yöneticisi
Haftalık Ders Saati	3
Toplam saat	42
Dersin kredisi	3
Üniversitesi
Web Adresi	http://www.....
Dersin Açılacağı Dönem	

Tablo 6: Web Tabanlı Hazırlanmış Bir Uzaktan Eğitim Dersinin
Değerlendirilmesi Formu

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

	1 Kriterler	Not u
I – GRAFİK TASARIMI VE STİL	Ekran Tasarımı Açısından Bütünlük ve Tutarlılık	
	Karakter font büyüklüğü	5
	Başlıklar ve alt başlıkların tutarlı olması	5
	Aynı tür materyallerde renk tutarlığı	5
	Seyir Kolaylığı	4
	Kapak Sayfası	
	Katalog açıklaması (kısaca içerik / hedef)	4
	Bağlantılar	4
	1. Öğretim elemanları web sayfalarına	4
	2. Ders programı sayfasına	4
	3. Tartışma grubu sayfasına	4
	4. Duyurular sayfasına	4
	5. Ödevler sayfasına	4
	6. Ders bölümlerine	5
	Ders İçeriği Sayfası	
	1. Dersin yürütülüş tarzı (kaç saat, yüzyüze vs.)	4
	2. Ders kitabı, diğer kaynaklara linkler	4

II – GENEL YAPI VE FORMAT	3. Notlama bilgileri	4
	4. Haftalık program	5
	Derslerin İzlenmesi İle İlgili Bilgi Sayfasında aşağıdaki bilgilere yer verilmiş mi?	
	1. Kullanılacak bilgisayarın özellikleri	-
	2. Kullanılacak yazılımın özellikleri (netscape version vs.)	4
	3. Derse özel konular (yazılım kullanılacaksa yükleme bilgileri vs.)	4
	4. İnternet’te gezinme ile ilgili genel bilgiler	4
	5. Ders materyalinde gezinme ile ilgili genel bilgiler	4
	6. Ödevler / sınavlar ile ilgili genel bilgiler	4
	Ders Materyali Sayfaları	
	1. Kullanılan dilin ve yazının hatasız ve düzgün olması	4
	2. Hiyerarşik yapı	4
	3. Bağlantılar	4
	4. Etkileşimli alıştırma /Animasyon – benzetim – ses vs./ çizgi film, karikatür	5
	5. Her konunun başında konunun öğrenme hedeflerinin bulunması	4
	Tartışma Grubu Sayfası	
	Konulara ayrılmış ve tarih sırasına göre dizilmiş mesajlar	4

Duyuru Sayfası (Ders materyali içerisinde de yer alabilir.)	4
Sıkça Sorulan Sorular	-
Konu bazında gruplanmış sorular.	-
Ek Adres Sayfaları	
Ek Internet adreslerinin hangi konuyla ilgili olduğunun 1-2 cümleyle belirtilmesi.	4
Ders Yönetimi	
a) Forum öğretim üyesi tarafından efektif olarak kullanılmış mı?	-
b) Forumdaki sorulara zamanında cevap verilmiş mi?	-
c) Ders, genelde öğrenci motivasyonunu artıracak ve öğrenciyi aktif tutacak şekilde hazırlanmış / verilmiş midir?	4
Görüşler: dersinde oldukça fazla sayıda animasyon ve benzetimlerin konulmuş olması, derse ilgiyi olumlu yönde artıracaktır.	

	<p>Sonuç:</p> <p>Ders ile ilgili konularda bütünlük bulunmaktadır. Web tasarımı uygundur. Dersin verilmeye başlanması sonucunda eksiklikler tamamlanabilir. Çünkü uygulama esnasında çıkabilecek sorunlar, daha kolay giderilebilir. Animasyon bölümlerinde ayrı bir pencerenin ortaya çıkması, güzel bir tasarımıdır.</p>
--	---

3. 4756 SAYILI KANUN

4756 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Basın Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 21 Mayıs 2002 tarihli 24761 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu bu kanunun 10 ncu maddesi, aşağıdaki ifadeleri içermektedir.

“MADDE 10.- 3984 sayılı Kanununun 24 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna ait radyo ve televizyonlar ile Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yayın yapan Meteoroloji Radyosu, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde yayın yapan Polis Radyosuna ulusal, bölgesel ve yerel, **radyo-televizyon bölümleri bulunan iletişim fakültelerine yerel bazda frekanslar ve kanallar ücretsiz olarak tahsis edilir....**” [5].

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun, Üniversitelerimizin eğitim amaçlı dahi yerel bağlamda uzaktan eğitim yapmasını engelliyordu [6]. 4756 sayılı kanunla bu engel ortadan kalkmıştır. Artık üniversiteler, buldukları yörede yerel radyo ve/veya televizyon birimleri kurarak uzaktan eğitim yapabileceklerdir.

4. SONUÇ

Üniversite önünde bekleyen gençlerimize ek yükseköğretim imkanlarının sunulması ve Türkiye’de eğitim standartların artırılması için uzaktan eğitime önem verilmelidir. Uzaktan eğitim yöntemleri ile verilen derslerde kalite kendiliğinden artacaktır. Çünkü Internet, video konferans, radyo, televizyon vb araçlar üzerinden büyük kitlelere verilen derslerde rekabet ve kalite yönetimi kendiliğinden ön plana çıkacaktır.

Uzaktan eğitimle ilgili yasa ve yönetmelikler, günün gereksinimlerine cevap verebilecek düzeyde sayılabilir. Sadece Uzaktan Eğitim Telif Yönetmeliğinin bugüne kadar yayımlanamaması, öğretim elemanlarının büyük bir bölümünün uzaktan eğitim ders materyalleri hazırlama külfeti altına girmelerini engellemektedir. Sanal ortamlarda verilen ders sayılarının artması isteniyorsa, Uzaktan Eğitim Telif Yönetmeliği mutlaka çıkarılmalıdır.

Enformatik Milli Komitesi geçen üç yıl içerisinde yaptığı bazı önemli çalışmalar **Tablo 5**’de açıklanmıştır. Ancak yapılan çalışmalar yeterli olmayıp, geçen süre ile kıyaslandığında ilerlemenin çok yavaş seyrettiği söylenebilir. Bu nedenle Enformatik Milli Komitesi bünyesinde alt birimler kurularak uzaktan eğitim çalışmaları daha koordineli bir biçime sokulmalıdır. Enformatik Milli Komitesinin etkin kararlar alabilmesi sağlanmalı, bazı yaptırımları gerçekleştirebilmesi için de bir bütçesinin olması zorunludur. Bugüne kadarki tüm çalışmalar tüm üyelerinin ortaya koydukları büyük özveri ile yürütülebilmiştir.

Enformatik Milli Komitesine sunulan projelerde, komite üyeleri çok sıkı bir inceleme ve denetleme yapmışlardır. Özellikle bugüne kadar büyük masraflar harcayarak hazırlanan ders önerilerden sadece birkaçının kabul edilmiş olması, öğretim elemanlarının yeni projeler hazırlamasını engellemektedir. Bu yüzden EMK, bazı ilave ve değişikliklerle düzeltilebilecek proje sahipleri için seminerler vererek, proje sayısını artırma yoluna gitmelidir.

Üniversiteler işbirliği yaparak Türkiye’de Sanal Üniversite açmak için gayret göstermelidir. Bu amaçla öncelikli olarak üniversitelerde Uzaktan Eğitim Merkezleri kurulmalıdır. ABD’deki NTU (National Technological University), benzeri bir sanal üniversite, ülkemizde de mutlaka kurulmalıdır [7].

Üniversiteler 4756 sayılı kanunun üniversitelerimize sunduğu imkanları değerlendirerek yörelerinde yerel radyo ve televizyon birimleri kurmalı ve yöreye uzaktan eğitim vermelidir.

Varol, A.: “YÖK Enformatik Milli Komitesinin Görevleri ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN 1303-0310, Sayı: 3, Ekim-Kasım-Aralık 2001, S:41-53

Kaynakça

- [1] **Resmi Gazete**, 1999. “Üniversitelerarası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yükseköğretim Yönetmeliği”, 14 Aralık 1999 tarihli ve 23906 sayılı **Resmi Gazete**
- [2] **Resmi Gazete**, 2000, “Enformatik Milli Komitesi Yönetmeliği”, 1 Mart 2000 tarihli ve 23980 Sayılı **Resmi Gazete**
- [3] **Varol, A.**, 2001. “YÖK Enformatik Milli Komitesinin Görevleri ve Türkiye’de Uzaktan Eğitim”, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, ISSN 1303-0310, Sayı: 3, Ekim-Kasım-Aralık 2001, 41-53
- [4] **Varol, A.**, 2002. “Enformatik Milli Komitesi Tanıtım Kitapçığı”, 2002, Elazığ, s. 102.
- [5] **Resmi Gazete**, 2002. “4756 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Basın Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 21 Mayıs 2002 tarihli 24761 sayılı **Resmi Gazete**
- [6] **Varol, A., İlal, E., Aziz, A., Uğur, A.**, 2002. “Uzaktan Eğitim ve 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve yayınları Hakkındaki Kanun, Maltepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi Dergisi, 2001/1, ISSN 1302-6615
- [7] **Varol, A.; Varol, N.**, 1998, “ABD’de Uydu İle Uzaktan Eğitim”, Uzaktan Eğitim, 1998.Kış, S.17-21